

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, старшого наукового співробітника, завідувача науково-дослідного центру ВНМУ ім. М. І. Пирогова **Прокопенка Сергія Васильовича** на дисертаційну роботу здобувача ступеня доктора філософії, аспіранта кафедри шкірних та венеричних хвороб з курсом ПО ВНМУ ім. М.І. Пирогова **Набіля Басіма Юсіфа Хаддада на тему: «Конституціональні аспекти виникнення доброякісних невусів»**, представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.114, що створена згідно до наказу в.о. ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова № 204 від 29 грудня 2023 р. на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова № 7 від 28 грудня 2023 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Ступінь актуальності обраної теми.

Актуальність дисертації **Набіля Басіма Юсіфа Хаддада на тему: «Конституціональні аспекти виникнення доброякісних невусів»** не викликає жодного сумніву, як у сенсі обрання об'єкту дослідження, конкретного патологічного стану шкіри, так і у сенсі обраного напрямку його дослідження.

Актуальність дослідження доброякісних невусів диктується, у першу чергу, їх значною розповсюдженістю та існуючою ймовірністю перетворення деяких з їх різновидів у злоякісне новоутворення. Так, відомо, що близько 1 % новонароджених вже мають доброякісні невуси; нові меланоцитарні невуси можуть формуватися з 6-місячного віку; в середньому, в кожного представника білої раси нараховують від 20-ти до 30-ти невусів і загалом невуси мають близько 75-80 % відсотків осіб зі світлим кольором шкіри.

Як вказано в Настанові на засадах доказової медицини 01089 (Невуси), не зважаючи на те, що більшість випадків меланоми розвиваються на

попередньо здоровій шкірі, наявність множинних неvusів вважається фактором ризику розвитку меланоми. Також доведено, що для доброякісних диспластичних неvusів, представлених меланоцитами, які мають атипію, існує підвищена вірогідність переродження в злоякісне новоутворення.

Актуальність обраного до вивчення конституціонального аспекту у виникненні доброякісних неvusів базується на цілій низці попередньо встановлених різними дослідниками даних, стосовно ролі морфологічної складової загальної конституції людини у виникненні різних дерматозів, захворювань та патологічних станів шкіри. Стосовно доброякісних неvusів досліджень в такому напрямку, до виконаних здобувачем Набілем Басімом Юсіфом Хаддадом, не проводилося.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Представлена дисертація виконана на високому науковому рівні. Дисертантом здійснений аналітичний огляд сучасних літературних джерел за темою наукового дослідження, чітко сформульовані мета та завдання роботи, розроблений дизайн дослідження. Вибірка суб'єктів дослідження є якісно та кількісно репрезентативною. Використані методи дослідження відповідають його меті і завданням, є сучасними та інформативними. Дисертант у своєму дослідженні використав дерматоскопічний метод дослідження, антропометричний метод для вимірювання тотальних і парціальних розмірів тіла людини, товщини шкірно-жирових складок з подальшим визначенням компонентного складу маси тіла, визначення компонентів соматотипу за Хіт-Картер. Отримані результати піддані належній обробці методами математичної статистики у ліцензованому програмному забезпеченні, узагальненню, ґрунтовному аналізу і чітко відображені у висновках.

Окремо хочу наголосити на високому рівні наукових публікацій дисертанта – з 9-ти статей 6 опубліковані у виданнях, які включені до найбільш авторитетних та визнаних міжнародних наукометричних баз Web of

Science та Scopus.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Дисертант має пріоритет у застосуванні конституціонального підходу у визначенні особливостей виникнення доброякісних невусів і, цілком логічно, що ним отримана ціла низка новітніх результатів.

Так, уперше в українських чоловіків, хворих на доброякісні меланоцитарні прості, диспластичні і вроджені невуси та немеланоцитарні доброякісні невуси встановлені чисельні відмінності за антропометричними та соматотипологічними показниками порівняно з практично здоровими чоловіками та встановлена наявність «субпатологічного» конституціонального типу, основними ознаками якого є видовжений циліндричний тулуб, укорочені верхні й нижні кінцівки, більші значення ширини дистального епіфіза стегна та менші значення ширини дистального епіфіза гомілки.

Уперше між хворими на різні доброякісні невуси українськими чоловіками встановлені достовірні відмінності та тенденції до відмінностей за конституціональними показниками. У більшості випадків зафіксовані більші значення поперечних, обхватних розмірів тіла, товщини шкірно-жирових складок, ендо- та мезоморфного компонентів соматотипу та показників компонентного складу маси тіла у хворих на меланоцитарні прості невуси, ніж у хворих з меланоцитарними диспластичними невусами.

Уперше встановлені та детально проаналізовані кореляції показника дерматоскопічного індексу з антропометричними та соматотипологічними показниками чоловіків хворих на доброякісні невуси.

Новітніми є й розроблені дисертантом математичні моделі можливості виникнення доброякісних невусів на основі урахування показників будови та розмірів тіла, або дерматоскопічних показників у чоловіків, хворих на доброякісні невуси. Встановлено, що до складу дискримінантних рівнянь у

здорових і хворих на доброякісні невуси чоловіків найбільш часто входять товщина шкірно-жирових складок (42,8 %) та обхватні розміри тіла (28,6 %); а між хворими на різні невуси чоловіками – обхватні розміри тіла. При моделюванні на основі дерматоскопічних показників до складу дискримінантних рівнянь у хворих на доброякісні невуси українських чоловіків входять загальний дерматоскопічний індекс, дерматоскопічні ознаки «асиметрія» та «колір» за системою ABCD і кількість невусів на тілі більше 1 см.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення та висновки дисертації повністю обґрунтовані вірним методичним підходом до створення дизайну дослідження, повною відповідністю отриманому фактичному матеріалу результатів дослідження, які були отримані на достатній кількості матеріалу спостережень з застосуванням необхідних і достатніх для досягнення поставленої мети методів дослідження та піддані опрацюванню необхідними методами математичного аналізу у сучасному ліцензованому пакеті статистичного аналізу «Statistica 5.5» й проведеним на високому науковому рівні узагальненням й аналітичним розглядом отриманих результатів.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Основним поставленим науковим завданням дослідження було встановити показники будови та розмірів тіла в українських чоловіків першого зрілого віку, хворих на доброякісні меланоцитарні прості, диспластичні і вроджені невуси та немеланоцитарні доброякісні невуси та на підставі аналізу встановлених особливостей даних показників порівняно зі здоровими чоловіками, або між групами хворих з різними невусами розробити прогностичні дискримінантні моделі можливості виникнення даного

захворювання. Для досягнення поставленого завдання дисертантом були визначені необхідні для вирішення окремі завдання.

Як показує аналіз дисертаційної роботи та наукових публікацій здобувача, усі поставлені наукові завдання повністю вирішені, що знайшло своє відображення у семи висновках дисертаційного дослідження, які повністю відповідають завданням дослідження. Поставлена мета дисертаційної праці повністю досягнута.

Дисертантом продемонстрований високий рівень володіння методологією наукової діяльності на усіх етапах виконання дисертації від її планування та набору матеріалу досліджень до систематизації отриманих результатів та написання наукових публікацій та рукопису дисертації.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Отримані дисертантом результати дослідження мають важливе теоретичне значення для медицини – значно поглиблюють існуючі знання та надають нових відомостей щодо чинників, які відіграють суттєву роль у виникненні доброякісних невусів та обґрунтовують значення показників морфологічного компоненту загальної конституції людини, як одного з прогностичних факторів виникнення доброякісних невусів.

Результати досліджень вже впроваджені і використовуються в лекційних курсах та практичних заняттях на кафедрах дерматології та венерології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, шкірних та венеричних хвороб з курсом післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, дерматовенерології Буковинського державного медичного університету.

Розроблені дисертантом для чоловіків першого зрілого віку прогностичні математичні моделі схильності до виникнення різних доброякісних невусів мають важливе практичне значення щодо виокремлення груп ризику на такі захворювання серед осіб чоловічої статі на ґрунті урахування особливостей їх конституціональних та дерматоскопічних показників.

Результати дисертаційного дослідження на теперішній час вже впроваджені в практичну діяльність лікарів шкірно-венерологічного відділення військово-медичного клінічного центру Центрального регіону та консультативно-діагностичного відділу КНП Вінницького обласного клінічного шкірно-венерологічного центру Вінницької обласної ради.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження рекомендуються до подальшого використання у навчальній, науковій та практичній діяльності профільних кафедр – шкірних та венеричних хвороб, кафедр дерматології та венерології закладів вищої освіти України та урахування й застосування практичними лікарями профільних медичних діагностичних та лікувальних закладів.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертаційної роботи та наукових публікацій рекомендованим програмним засобом «StrikePlagiarism.com» встановлено, що текст є оригінальним, ознак плагіату, самоплагіату, фабрикування або фальсифікування даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності не виявлено. Рівень оригінальності тексту дисертації склав 98,54 %.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

За результатами проведеного рецензування вважаю, що дисертація Набіля Басіма Юсіфа Хаддада на тему: «Конституціональні аспекти виникнення доброякісних невусів», яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії, виконана дисертантом самостійно і є повністю завершеною науковою працею, яка містить нові науково-обгрунтовані результати та висновки, отримані автором і вирішує важливу для медицини науково-практичну задачу встановлення відмінностей антропометричних, соматотипологічних,

дерматоскопічних показників між здоровими та хворими на доброякісні невуси чоловіками та між хворими на доброякісні меланоцитарні прості, диспластичні й вроджені невуси та немеланоцитарні невуси чоловіками, визначення особливостей дерматоскопічних показників у хворих чоловіків та їх кореляцій з антропометричними й соматотипологічними показниками і побудови дискримінантних моделей можливості виникнення доброякісних невусів у чоловіків в залежності від особливостей будови їх тіла або дерматоскопічних показників.

За своєю актуальністю, методологічним рівнем виконання, обсягом виконаних досліджень та отриманих результатів, їх достовірністю й науковою обґрунтованістю, новизною, теоретичним і практичним значенням для медицини та оформленням дисертація повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 та наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Дисертант Набіль Басім Юсіф Хаддад заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний рецензент

завідувач науково-дослідного центру

Вінницького національного медичного

університету ім. М. І. Пирогова,

кандидат медичних наук,

старший науковий співробітник

Сергій ПРОКОПЕНКО